

13.10.

PERJANTAISARJA 3

Musiikkitalo klo 19.00

ALEKSANTERI NEVSKI (Neuvostoliitto 1938)

Frank Strobel, kapellimestari

Anna Danik, mezzosopraano

Musiikkitalon Kuoro, valm. **Nils Schweckendiek**

Tuotantoyhtiö: **Mosfilm**

Ohjaus: **Sergei Eisenstein**, kumppaninaan **Dmitri Vasiljev**

Apulaiset: **Boris Ivanov**, **Nikolai Maslov**

Käsikirjoitus: **Sergei Eisenstein**, **Pjotr Pavlenko**

Kuvaus: **Eduard Tissé**

Lavastus: **Josif Shpinel**, **Nikolai Solovjov**, **Konstantin Jelisejev** –

Eisensteinin piirustusten mukaan

Musiikki: **Sergei Prokofjev**

Laulujen sanat: **Vladimir Lugovskoi**

Ääni: **Vladimir Bogdankevitš**

Leikkaus: **Sergei Eisenstein**

Leikkausassistentti: **Esfir Tobak**

Historiallinen asiantuntija: prof. **A. V. Artsihovski**

Sotilasasiantuntija: prikaatinkomentaja **K. G. Kalmykov**

PÄÄÖSISSA: **Nikolai Tšerkasov** (ruhtinas Aleksanteri Jaroslavitš Nevski),

Nikolai Ohlopkov (Vasili Buslai), **Aleksandr Abrikosov** (Gavrilo Oleksitš),

Dmitri Orlov (asemestari Ignat), **Vasili Novikov** (Pavsha, Pihkovan voivodi)

Nikolai Arski (Domash Tverdislavitš, novgorodilainen pajari), **Varvara Massalitinova**

(Amelfa Timofejevna, Buslain äiti), **Valentina Ivašova** (Olga Danilovna, neito

Novgorodista), **Aleksandra Danilova** (Vasilisa, pihkovalaisnainen), **Vladimir Jeršov**

(Hermann von Balk, Saksalaisen ritarikunnan suurmestari), **Sergei Blinnikov**

(Tverdil, pihkovalainen petturi), **Ivan Lagutin** (munkki Anani), **Lev Fenin** (arkkipiispa),

Naum Rogozhin (musta munkki)

Ensiesitys: 23.11.1938 Moskovassa

Suomenkielinen tekstitys: Leo Bessonoff ja Saara Vironmäki

FILMPHILHARMONIC EDITION

Film by courtesy of

EUROPEAN FILMPHILHARMONIC INSTITUTE / Mosfilm,

Music by courtesy of Sikorski Musikverlage.

Konsertissa ei ole väliaikaa. Konsertti päättyy noin klo 20.55.

ENNEN KONSERTTIA klo 18 alalämpö:

Discussion between conductor Frank Strobel and producer journalist J. P. Pulkkinen on "Alexander Nevsky and Sergei Prokofiev as a cinema composer".

Tilaisuus on englanninkielinen.

ALEKSANTERI NEVSKI

Sergei Eisenstein kohosi maailmantaitteen kärkihahmoksi 1920-luvun mestariteoksillaan ja sai ystäviä Charles Chaplinista James Joyceen. Josif Stalinin ja Andrei Zhdanovin kulttuuripoliittika tyrehdytti hänen taiteellisen kukoistuksensa. *Aleksanteri Nevski* oli Sergei Eisensteinin ensimmäinen valmistunut elokuva kymmeneen vuoteen, hänen ensimmäinen äänielokuvansa, alun perin puolueen tilaustyö, josta Eisenstein työn käynnistyttyä innostui. Toisen maailmansodan aikana *Aleksanteri Nevski* sai kansainvälisen jättiläisyleisön, ja se on antanut vaikutteita monelle, Laurence Olivierista Orson Wellesiin, Woody Allenista George Lucasiin ja David Leanista *Conan barbaariin*.

Aleksanteri Nevski sijoittuu aikaan, jossa historia sulautuu mytologiaan. 1200-luku oli myllerrysten aikaa Itämeren ympäristössä. Nykyajan valtioita ei vielä ollut. Alkulaulussa kuulemme, että "Nevajoella oli taistelu", jossa "julma ruotsalainen vihollinen" lyötiin. Nevahan on joki, joka virtaa Laatokasta Suomenlahteen. 500 vuotta myöhemmin perustetun Pietarin kaupungin paikalla oli tuolloin Nevanlinna.

Aleksanteri oli Novgorodin ruhtinas, jota kuolemansa jälkeen alettiin kutsua Nevskiksi eli Nevalaiseksi. Novgorodin ortodokseilla olivat olleet vastassaan katoliset ruotsalaiset, varsinaissuomalaiset (joiden hengellisenä johtajana oli dominikaaninen Tuomas-piispa) sekä yhä muinaisuskontoihin luottavat hämäläiset.

Nevan taistelu on siis jo käyty Eisensteinin elokuvan alkaessa.

Novgorodia uhkaa nyt idästä Kul-tainen orda, mongolien valtapiiri. Tataarit riehuvat jo kalastajakylässä. Neuvottelutaitojaan osoittava Aleksanteri saa mongolit rauhoittumaan. Lännestä uhkaa välittömämpi vaara, Saksalaisen ritarikunnan hyökkäys. Ensin ruotsalaiset, sitten saksalaiset, ja vasta lopuksi mongolit, on Aleksanterin strategia.

Ohjaajan "formalismien" torjumiseksi Eisenstein piirrettiin puolueuskollisilla työtovereilla ohjauksen ja käsikirjoitusvastuuta myöten. Pääosan esittäjä Nikolai Tšerkasov oli Neuvostoliiton korkeimman neuvoston jäsen.

Historiallisen eepoksen oli määrä vedota kansaan maanpuolustushengen nostattamiseksi. Saksassa oli tullut valtaan Adolf Hitler, joka edisti *Taistelun* kirjansa (1926) agendaan vakain askelin. Lopullisena päämääränä oli juutalaisuuden ja bolševismin tuhoaminen, päätökseenä sota Neuvostoliittoa vastaan.

Elokuvan näki tuoreeltaan 23 miljoonaa katsojaa. Vuoden 1939 Molotov-Ribbentrop -sopimuksen jälkeen *Aleksanteri Nevski* hyllytettiin, mutta Hitlerin hyökättyä Neuvostoliittoon vuonna 1941 suosio kasvoi uusiin ennätyslukemiin.

Tulos oli lähempänä valtavirtaa kuin mikään muu Eisensteinin elokuva. Ensi kertaa Eisenstein käytti ammattinäyttelijöitä. Ensi kertaa hänen elokuvassaan oli lineaarinen juoni. Tarina on täynnä kansanomaisia piirteitä. Mutta muotokuva Aleksanterista kansan miehenä oli myös Eisensteinille henkilökohtainen. John Fordin *Kansan sankarista* (*Young Mr. Lincoln*), joka valmistui seuraavana vuonna, tuli Eisensteinin lempielokuva.

Vaikka Eisensteinin formalismia yritettiin hartiavoimin hillitä, se puski esiin

kaikkialta. Eisenstein näki huolta kuvataksseen todellisuuden elementtejä. Samalla hän outoutti niitä kuvakerronnallaan ja leikkauksellaan.

Elokuva rakentuu kahden mahtavan eepisen jakson ympärille. Novgorodin markkinat ovat täynnä elämää. Peipsijärven jäätaistelusta tulee kuoleman kenttä. Se on elokuvan historian legendaarisimpia taistelujaksoja, esikuvana monelle.

Barbaarisessa jäätaistelussa Tšerkasovin uljaasti tulkitsema Aleksanteri houkuttelee hyökkäävät saksalaiset kalparitarit kevättalviselle jäälle. Teutonit ovat pukeutuneet valkoisiin viittoihin, venäläiset tummiin asuihin. Ritarit hyökkäävät geometrisen täsmällisissä muodostelmissa ("villikarjun harjaksessa" ja "makedonialaisessa falangissa"), venäläiset liikkuvat epäsäännöllisenä aaltoliikkeenä. Ritareita säestää "jään" musiikkiteema, venäläisiä "tulen" liekehtivä teema. Aleksanteri nujertaa ritaripäällikön kaksintaistelussa, järven jää pettää hyökkääjien raskaiden varusteiden alla, pakenijat hukkuvat, ja tuhannet kaatuneet jäävät virumaan jäälle yön koittaessa.

Eisenstein kohteli säveltäjä Sergei Prokofjevia tasa-arvoisena työtoverina, ja tuloksena oli yksi kaikkien aikojen väkevimmistä elokuvamusiikeista – Valeri Gergijeville *Aleksanteri Nevski* on yksiselitteisesti elokuvamusiikeista paras.

Äänielokuvaan pitkään kriittisesti suhtautunut Eisenstein näki siinä toisaalta taiteen uuden kehitysvaiheen, joka voisi toteuttaa vision elokuvasta wagnerilaisena kokonaistaideteoksena. (Molotov-Ribbentrop -kaudella Eisenstein sai ohjattavakseen Wagnerin *Valkyyrian* Bolshoi-teatterissa).

Aleksanteri Nevskin kokemusten pohjalta Eisenstein kirjoitti tutkielmia elokuvan sointuopista, kuvan ja äänen harmoniasta ja yläävelmontaasista. Hänen teoreettisissa kirjoituksissaan on kuvaa ja musiikkia rinnakkain kuljettavia äänielokuvapartituureja. On sanottu, että Eisenstein toi oopperan olemusta kinematografiaan ja teki läpimurron Elie Fauren profetioissaan ennustamaan kinoplastiseen sinfoniaan.

Näin *Aleksanteri Nevskistä* upean, kuin suoraan kameranegatiivista vedetyn kopion toukokuussa Rochesterin The Nitrate Picture Showssa. Vaikka kuva oli loistelas, ääniraidan laatu ei tehnyt oikeutta musiikille tuossa huippukopiossa enempää kuin muissakaan kopioissa. Parhaidenkin kopioiden vitsauksena ovat särö ja taajuusvasteen ongelmat.

Vaikka kinokonsertti äänielokuvas-ta kuulostaa omituiselta ajatukselta, *Aleksanteri Nevskin* tapauksessa se on perusteltua, ja monenlaisia kinokonsertteja on vuosien varrella toteutettu. Uusi taso saavutettiin, kun elokuvan alkuperäinen partituuri tuli saataville vuonna 2003, ja Frank Strobel aloitti musiikkirekonstruktionsa maailmankiertueen Berliinin konserttitalossa ja Moskovan Bolshoi-teatterissa.

Antti Alanen

SERGEI PROKOFJEVIN (1891–1953) MUSIIKKI ELOKUVAAN ALEKSANTERI NEVSKI

Propagandistiset teokset ovat herkkiä poliittisille suhdannevaihteluille, joiden lomasta on vaikea hahmottaa puhtaasti esteettisiä arvoja. Sekä ohjaaja Eisenstein että elokuvan säveltäjä Sergei Prokofjev suhtautuivat tehtäviinsä pragmaattisesti. Prokofjev vastasi musiikin ohella patrioottisista lauluteksteistä yhdessä Vladimir Lugovskoin kanssa. Elokuvan ja sen musiikin aihe oli nimenomaan myyttinen ja legendaarinen Aleksanteri, ei minkään historiallisen totuuden esiin kaivaminen.

Prokofjevin ja Eisensteinin yhteistyötä voi luonnehtia myös legendaariseksi. Ohjaaja muisteli, kuinka ”Prokofjev työskenteli kuin kello, edistämättä tai jättämättä. Hänen tarkkuutensa ajan suhteen oli taiteellisen tarkkuuden sivutuote... täydellistä tarkkuutta musiikkilisten mielikuvien muuttamisessa matemaattisen tarkaksi ilmaisuksi, jonka Prokofjev oli valjastanut teräksisin suitsein.”

Koekuvaukset nähtyään Prokofjev sävelsi seuraavaksi päiväksi musiikkia sekuntien tarkkuudella, mutta toisinaan laajoja kohtauksia leikattiin ja sovitettiin valmisiin musiikkinumeroihin. ”Hänen käteensä eivät käytä summittaista sivelintä, vaan kameraobjektiivin lahjomatonta linssiä”, kehui Eisenstein.

Molempien taiteilijoiden estetiikasta erottui konstruktivistinen tausta. Ulkoisesti Aleksanteri Nevski seuraa sosialistisen realismin doktriineja, mutta niin Eisenstein kuin Prokofjev nostivat työssään esiin rakenteellisen dynamiikan, composition ja ryhmittelyn tark-

kuuden ja vastaavuuden. Prokofjevin musiikin fraasit ja rytmit linjautuvat yhä uudelleen Eisensteinin ihmisjoukkojen asetteleluun, kalastajien, peitsien ja kypärien rivistöihin.

Elokuvan joutuessa Neuvostoliiton ja Saksan hyökkäämättömyyssopimuksen vuoksi jäähyllle Prokofjev laati vuonna 1939 musiikistaan kantaatin op. 78, jonka säveltäminen vei häneltä enemmän aikaa kuin alkuperäisen elokuvaparti-tuurin. Erot elokuvasävellyksen ja kantaatin välillä eivät silti ole suuria, lähinnä kertausten ja puhtaan tehostemusiikin poistoja, sekä joidenkin kohtausten yhteen liittämistä.

Prokofjev ei käyttänyt venäläisen ja germaanisen kulttuurin vastakkainasettelussa autenttista sävelaineistoa ja korosti siten tarinan ylihistoriallista luonnetta. Venäläiset on kuvattu jousin ja puupuhaltimin, ylevin hymnisävelin ja folkloristisin aihein. Saksalaisten kuvausta hallitsee tily ja harmonioiltaan kirskuva vaskisointi. Koko elokuva on hahmotettu eepiseksi panoraamaksi, joka jakaantuu musiikin tai replikoinnin hallitsemiin kuvaelmiin.

Uskonnollista symboliikkaa vastakkainasettelusta ei ole kitketty. Itse asiassa elokuva on täynnä ortodoksista symboliikkaa, kirkkoja ja tuohuksia. Näkymä historialliseen Novgorodiin avautuu ortodoksisten kellojen soiton säästyksellä, kun taas katolisia germaaneja seuraava taistelulentäillekin palkeilla toimivat urut, jotka bysanttilaisessa perinteessä edustivat maallista valtaa.

Saksalaisritarien laulama latinankielinen *Peregrinus expectavi* -teksti on silputtu psalmeista, eikä varsinaisesti tarkoita mitään – toisin sanoen sitä voi pitää taikauskoisena sumutuksena. Sama teksti seikkailee eri kohtiin jakaantuen myös Stravinskyn *Psalminsonfoniassa* (1930) ja vaikuttaa siltä, että Prokofjev halusi sanavalinnoillaan ivata länteen jäänyttä ja natsihallintoon myötämielisesti suhtautunutta venäläissäveltäjää.

Elokuvasa germaanihymniä lauletaan vahvasti karrikoiden, kantaatissa enemmän nuottien mukaan. Prokofjev innostui äänitysstudioissa kokeilemaan uusia tekniikoita ja määräsi Pihkova-kohtauksessa esiintyvät teutoniset fanfaaritorvet soitettavaksi kiinni mikrofoneissa. Jos elokuvan musiikin äänitys olisi ylipäättään onnistunut, tehokeinola olisi voinut olla vaikutusta, mutta alkuperäisessä muodossaan ääniraita oli 1930-luvun neuvostostandardeihinkin nähden surkea, tukkoinen ja säröinen.

Elokuvan alkukrediitteihin on lainattu musiikki taistelukohtauksesta Peipsijärven (ven. Тšуд) jäällä ennakoiden draaman kulminaatiota. Tarinaa valmisteleva teksti maalaa lännestä tulevaa uhkaa, mutta musiikki kuvaa 1200-luvun venäläisten kaupunkivaltioiden tukalaa tilaa ja veristä historiaa mongolivallan varjossa.

Tätä synkkää taustaa vasten avautuu kesäinen näkymä Pleštšejevo-järvelle ja laulu Aleksanteri Nevskistä. Samalla tavoin näky Kalparitariston valloittamasta Pihkovasta julmuuksineen ja *Peregrinus*-hymneineen kontrastoituu slaavien vastarintaa uhkuvaan kuoron ”Nouse, Venäjän kansa, aseisiin”.

Elokuvamusiikin kuuluisin jakso on taistelu Peipsi-järven jäällä, joka Jukka Korpelan mukaan oli todennäköisemmin pienen mittakaavan kahakka. Prokofjev tavoittaa nopeasti sinkoilevalla musiikillaan Eisensteinin montaa-sitekniikan, laittaa orkesterin sektiot ja vastakkaiset teemat taistelemaan keskenään. Venäläiset sävelet nujertavat raskasvarusteiset kalparitarit, jotka lopulta uppoavat patarumpujen saattelemana murtuviin kevätjoihin.

Mezzosopraanon tulkitsema Kuoleman kenttä liittyy yhtäällä Musorgskin Kuoleman laulujen ja tanssien realistiseen perinteeseen, jossa kuolema esiintyy kaikkien taistelujen suurimpana voittajana. Samalla tuodaan esiin naisten rooli tulevissa taistoissa. Se vannottaa uskollisuuteen rintamalla lähetetyille miehille sekä – leskeksi jäätyä – sankareiden palkitsemiseen. Mutta elokuva nostaa jalustalle naiset myös sotilaallisena voimavarana, kun Pihkovan neito Vasilisa julistetaan taistelun suurimmaksi sankariksi.

Elokuvan loppukohtaus, Aleksanteri takaisin valloitetussa Pihkovassa, on musiikillisesti suppeampi kuin kantaatin orkestroinniltaan loistokkaampi versio. Taistelussa vilahtaneet riehakkaat pillipiiparit, skomorohit, päästetään uudelleen irti iloa, onnea ja huumoria pursuavissa voitonjuhliissa.

Stalinin varjo tuntuu kuitenkin häällyvän Aleksanterin sanoissa, jotka manaaivat kovaa kohtaloa pettureille, mutta säästävät suurimman osan vangituita saksalaisista lunnaisiin. Kantaatin juhlavassa finaalissa taas peilataan Novgorodin ruhtinaan viimeisiä sanoja: ”Joka tulee Venäjälle miekka kädessä, hukkuu miekkaansa.”

Elokuva restauroitiin 1990-luvulla, jolloin myös sen heikkotasoinen musiikki-raitaa äänitettiin uudelleen. Vuonna 2003 kapellimestari Frank Strobel rekonstruoi yhteistyössä venäläisten musiikkiarkistojen kanssa koko elokuvapartituurin, joka on sittemmin julkaistu ja jota voidaan esittää elokuvan yhteydessä.

Aleksanteri Nevski on propagandistinen teos siinä, missä kymmenet nykyaikaiset elokuvat, joissa brittiagentit kaatavat naisia ja diktatuureja, amerikkalaiset palauttavat aseillaan järjestyksen maailmaan, tai USA:n presidentti mätkii henkilökohtaisesti terroristit hengiltä. Elokuvahistorian parhaiden teosten listalle Eisensteinin ja Prokofjevin työn nostaa sen monitasoinen symboliikka, rohkea visuaalinen ja musiikillinen mielikuvitus, sekä epäromanttinen päätös.

Antti Häyrynen

FRANK STROBEL

Frank Strobelin kiinnostus elokuvia ja niiden musiikkia kohtaan syntyi jo nuorena. Münchenissä vuonna 1966 syntynyt Strobel työskenteli vanhempiensa omistamassa elokuvateatterissa kuvien ja äänen yhdistelmästä lumoutuneena. Kuusitoistavuotiaana hän sai käsiinsä pianopartituurin Gottfried Huppertzin Metropolis-elokuvaan (1927, ohj. Fritz Lang) säveltämään musiikkiin. Strobel sovitti musiikin uudestaan ja sitä esitettiin elokuvan yhteydessä. Mykkäelokuvan klassikoihin lukeutuvan Metropolisin pariin Strobel palasi myöhemminkin, kun restauroitu versio elokuvasta esitettiin Berliinin kansainvälisillä elokuvajuhlilla vuonna 2010.

Kapellimestarina, sovittajana, tuottajana ja studiomuusikkona työskentelevä Strobel on tämän hetken keskeisimpiä toimijoita elokuvan ja elävän musiikin yhdistämisessä. Metropolisin lisäksi hänen projekteihinsa on kuulunut muun muassa Robert Wieneen Ruusuritari (1925), Abel Gancen J'Accuse (1919) sekä Sergei Eisensteinin Iivana Julma (1944–1946). Uudemmissa elokuvista Strobelin käsittelyssä ovat olleet esimerkiksi The Matrix (1999) sekä Avaruusseikkailu 2001 (1968). Strobel on myös perustajajäsen ja taiteellinen johtaja European FilmPhilharmonic-instituutissa, joka pyrkii edistämään elokuvan ja musiikin hedelmällisiä yhteenliittymiä.

Säveltäjä Alfred Schnittke piti avarakatseista Strobelia jossain määrin hengenheimolaisenaan, ja Strobel onkin sovittanut Schnittken mittavaa elokuvamusiikkituotantoa konserttisarjoiksi. Berliinin radion sinfoniaorkesterin levytykset näistä sarjoista ovat keränneet palkintoja ja ylistäviä arvioita.

Elokuvamusiiikkiprojektien lisäksi Strobel on tunnettu myös taitavana kantaohjelmiston tulkitsijana, ja hänen repertuaarinsa konserttikapellimestarina ulottuu klassismista 1900-luvulle.

ANNA DANIK

Venäläissyntyinen ja sittemmin suomalaistunut Anna Danik valmistui vuonna 2007 Tanskan Kuninkaallisen Konservatorion solistilinjalta. Tanskassa hänen opettajanaan oli Kirsten Buhl-Möller. Danik opiskeli myös Sibelius-Akatemiassa.

Danikin laulu-ura käynnistyi vuonna 2006 dramaattisena sopraano-

na. Uransa alkuvuosina hän esiintyi mm. Savonlinnan Oopperajuhlilla, Kansallisoopperassa, Turun musiikkijuhlilla sekä Gulbenkian-festivaaleilla Lisabonissa.

Vuonna 2012 Danik siirtyi laulamaan mezzosopraanon rooleja ja esiintyi kaksi vuotta myöhemmin prinsessa Ebolein roolissa Giuseppe Verdin Don Carlosissa. Danikin tulkinta Chemnitz-oopperan tuotannossa keräsi ihailua sekä kriitikoilta että yleisöltä. Muita oopperarooleja Suomessa ja ulkomailta ovat olleet mm. Wellgunde Richard Wagnerin Reininkullassa ja Jumalten tuhossa, Klytämnestra Richard Straussin Elektrassa, Margret Alban Bergin Wozzeckissa, Amneris Verdin Aidassa sekä Luonnotar alkuvuodesta maailman ensi-iltansa saaneessa Karl Müller-Berghausin Die Kalewainen in Pochjolassa.

Danikin monipuoliseen konserttiohjelmistoon lukeutuvat Gustav Mahlerin toinen ja kolmas sinfonia sekä Rückert-laulut, Bergin Seitsemän varhaista laulua sekä Modest Musorgskin Kuoleman lauluja ja tansseja.

MUSIIKKITALON KUORO

Musiikkitalon Kuoro on noin 90 laulajan sinfoniakuoro, joka muuntuu tarvittaessa myös mies- ja naiskuoroksi. Musiikkitalon Kuoro tekee yhteistyötä kaikkien Musiikkitalon päätoimijoiden, Helsingin kaupunginorkesterin, Radion sinfoniaorkesterin sekä Sibelius-Akatemian, kanssa. Syksyllä 2011 perustettu kuoro sai alkunsa kapellimestarei-

den Hannu Lintu, Jukka-Pekka Saraste ja John Storgårds aloitteesta. Kuoron taiteellisena johtajana toimi tammi-kuuhun 2017 asti säveltäjä Tapani Länsiö. Kuoron nykyinen taiteellinen johtaja on Nils Schweckendiek ja kuoromestari Jani Sivén.

Musiikkitalon Kuoro debytoi vuonna 2012 esittämällä Jukka-Pekka Sarasteen johdolla Johannes Brahmsin Ein deutsches Requiemin Radion sinfoniaorkesterin konsertissa. Jouluna 2012 Helsingin kaupunginorkesterin konsertissa Leif Segerstamin johdolla esitetty Ludwig van Beethovenin yhdeksäs sinfonia käynnisti vuosittaisen tradition, jota on toistettu jo useampana jouluna. Kuoron vuosittainen oma konsertti on ollut Musiikkitalon konserttisalissa pyhäinpäivän iltana järjestetty Hymnien yö.

Musiikkitalon Kuoron ohjelmisto koostuu sinfonisista kuoro- ja orkesteriteoksista, joita täydentää suurel-le kuorolle sävelletty a cappella -ohjelmisto. Ohjelmisto kattaa kaikki musiikin aikakaudet oman aikamme musiikkia unohtamatta. Ohjelmistoa suunnitellaan pitkäjänteisesti yhdessä Musiikkitalon päätoimijoiden kanssa. Kuoro konsertoi kahdeksasta kymmeneen kertaa vuodessa pääasiassa Musiikkitalon konserttisalissa, mutta myös muualla. Kuorolaiset ovat kokeneita ja intohimoisia laulunharrastajia.

RADION SINFONIAORKESTERI

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin ylikapellimestarina on vuodesta 2013 toiminut Hannu Lintu. Häntä ennen RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Kaudella 2017–2018 RSO juhlii 90-vuotissyntymäpäiväänsä – 10-jäseninen Radio-orkesteri esiintyi ensimmäisen kerran 1.9.1927 Aleksanterinkatu 46:n studiossa, Helsingissä. Muutama vuosi myöhemmin aloitettiin myös julkinen konserttitoiminta ja sinfoniaorkesterin mitat RSO saavutti Paavo Berglundin ylikapellimestarikaudella 1960-luvulla. Nyt orkesteri nauttii suosion niin konserttikävijöiden määrän kuin menestyneiden levytysten ja kiertueidenkin suhteen. Täyttöaste Musiikkitalon konserteissa oli vuonna 2016 95 % ja verkossa sekä television äärellä konsertteja seurasi yli 1,4 miljoonaa katsojaa. Radiolähetyksien kuulijoita oli n. 100 000 lähetystä kohti.

Suurten klassis-romanttisten mestariteosten ohella RSO:n ohjelmisto sisältää runsaasti nykymusiikkia ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen orkesterimusiikin taltiointi kantanauhille Yleisradion arkistoon. Kaudella 2017–2018 orkesteri kantaesittää kuusi Yleisradion tilaamaa teosta. Lisäksi oh-

jelmassa on kolmen oopperan konserttisesitykset, ensimmäinen oma RSO-festivaali ja keskeisiä viulukonserttoja 1900-luvulta.

RSO on levyttänyt mm. Mahlerin, Ligetin, Eötvösin, Sibeliuksen, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia sekä Launiksen Aslak Hetta -oopperan ensilevytyksen. Orkesterin levytyksiä on palkittu mm. BBC Music Magazine -, Académie Charles Cros'n ja MIDEM Classical Award -palkinnoilla. Sibeliuksen Lemminkäisen ja Pohjolan tyttären levytys oli Gramophone-lehden Critic's Choice joulukuussa 2015. Lisäksi levytys toi RSO:lle ja Hannu Linnulle kotimaisen Emma-palkinnon Vuoden klassinen albumi 2015 -kategoriasa. Kaudella 2017–2018 julkaistavat levyt sisältävät teoksia Sibeliukselta, Prokofjevilta, Lindbergiltä ja Bartókilta. RSO esiintyy myös Ylen tuottamassa dokumentissa, joka esittelee säveltaiteemme varhaisia modernisteja.

RSO konsertoi säännöllisesti ympäri maailmaa. Kaudella 2017–2018 orkesteri tekee Hannu Linnun johdolla Euroopan kiertueen mm. Berliiniin, Kölniin ja Madridiin. RSO:n kotikanava on Yle Radio 1, joka lähettää orkesterin kaikki konsertit yleensä suorina lähetyksinä niin Suomesta kuin ulkomailtakin. Yle Areenassa (yle.fi/areena) voi konsertteja kuunnella sekä katsella korkealaatuisen livekuvan kautta. Yle Teemalla nähdään sunnuntaisin RSO:n konserttitaltiointeja, jotka uusitaan myös Yle TV 1:ssä.